

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-1-66 (Önaraştırma)
Karar Sayısı : 12-30/877-261
Karar Tarihi : 06.06.2012

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, İsmail Hakkı KARAKELLE,
Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖRLER: Tuğçe KOYUNCU, Başak ARSLAN

C. BAŞVURUDA

BULUNAN : Şirvan Petrol Ür. San. Tic. Ltd. Şti.
Ankara Asfaltı Belkahve Mevkii No:280 Bornova/İzmir

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Total Oil Türkiye A.Ş.
Onur Ofis Park İş Merkezi İnkılap Mah. Üntel Sok. No:10
B1 Blok Ümraniye/İstanbul

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Total Oil Türkiye A.Ş.'nin lehine tesis edilen intifa hakkını terkin etmeyerek 4054 sayılı Kanun'u ve 2002/2 sayılı Tebliğ'i ihlal ettiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 03.04.2012 tarih ve 2943 sayı ile giren başvuru üzerine hazırlanan, 05.04.2012 tarih ve 2012-1-66/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu'nun görüşülmesi sonucunda önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca düzenlenen 23.05.2012 tarih ve 2012-1-66/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu 31.05.2012 tarihli Kurul toplantısında görüşülerek incelemeye alınmasına karar verilmiş ve bunun üzerine hazırlanan 04.06.2012 tarih ve 2012-1-66/BN sayılı Bilgi Notu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Yapılan başvuruda özetle;
- Şirvan Petrol Ür. San. Tic. Ltd. Şti. (Şirvan Petrol)'nin maliki olduğu başvuruya konu taşınmaz üzerinde, söz konusu taşınmazın önceki maliki ve işleticisi tarafından 03.11.2000 tarihinde Total Oil Türkiye A.Ş. (Total) lehine 15 yıl süreli intifa hakkı tesis edildiği,
 - Şirvan Petrol ile Total arasında ilk olarak 01.12.2006 tarihinde bayilik sözleşmesi imzalandığı, daha sonra bu bayilik sözleşmesinin Rekabet Kurumunun düzenlemeleri ve kararları ile 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği hükümlerine uygun hale getirilmesi amacıyla taraflar arasında 29.03.2010 tarihinde yeni bir bayilik sözleşmesi ve 12.05.2010 tarihinde ise ek bir sözleşme hazırlandığı,
 - Total'in, Rekabet Kurumunun düzenlemesi hususundaki yargı kararı sonucunu bekleyerek yukarıda belirtilen sözleşmelerin imza safahatını sürüncemede bırakması ve yükümlülüklerini yerine getirmekten kaçınması sebebiyle Şirvan Petrol tarafından sözleşmelerin feshedilerek artık bayiliğe devam edilmeyeceğini ve başvuruya konu taşınmaz üzerinde kurulan intifa hakkının kaldırılması gerektiğini bildiren bir ihtarname çekildiği,
 - Ancak Total'in söz konusu intifayı terkin etmediği ve sahip olduğu intifa hakkını kötüye kullanarak Şirvan Petrol'ü kendisi ile bayilik yapmaya zorladığı,

12-30/877-261

- Total tarafından 18.09.2010 tarihinde sonlandırılması gereken intifa hakkının halen geçerliliğini sürdürmekte olduğu ve bu durumun rekabet mevzuatı ile Rekabet Kurulunun daha önce vermiş olduğu kararlara aykırılık teşkil ettiği

iddia edilerek gereğinin yapılması talep edilmiştir.

(4) H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ: Raportörlerce;

- 26.10.2000 tarihli bayilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı 03.11.2000 tarih ve 15 yıl süreli intifa hakkı ile kurulmuş olan dikey ilişkinin mevcut haliyle 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunmadığı ve dikey ilişkiye bireysel muafiyet tanınamayacağı; bununla birlikte tarafların dikey ilişkiyi devam ettirme konusunda 29.03.2010 ve 12.05.2010 tarihli sözleşmeler ile açık ve serbest iradelerini ortaya koydukları dikkate alınarak, intifa hakkının süresinin 29.03.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde tapuda kısaltılması halinde dikey ilişkinin 29.03.2015 tarihine kadar anılan Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunduğu,
- Bu nedenle, aralarındaki özel hukuk davasından ayrı olarak, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren altmış gün içinde söz konusu intifa süresinin 29.03.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde kısaltılması hususunda süre verilmesinin, aksi takdirde haklarında soruşturma açılacağına kendilerine bildirilmesinin uygun olacağı,

ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Konu ile İlgili Mevzuat Hükümleri, Danıştay ve Rekabet Kurulu Kararları

- (5) 2002/2 sayılı Tebliğ'in 2. maddesinde üretim ve dağıtım zincirinin farklı seviyelerinde faaliyet gösteren iki ya da daha fazla teşebbüs arasında belirli mal veya hizmetin alımı, satımı veya yeniden satımı amacıyla yapılan anlaşmalar "dikey anlaşma" olarak tanımlanmaktadır. Tebliğ'in 3. maddesinde rekabet etmeme yükümlülüğü "*alıcının anlaşma konusu mal veya hizmetlerle rekabet eden mal veya hizmetleri üretmesini, satın almasını, satmasını ya da yeniden satmasını engelleyen doğrudan veya dolaylı her türlü yükümlülük*" olarak ifade edilmiştir. Tebliğ'in 5(a) maddesinde ise, *Tebliğ ile tanınan muafiyetin anlaşmalarda alıcıya getirilen belirsiz süreli veya süresi beş yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüğüne uygulanmayacağı* hükme bağlanmıştır.
- (6) Bunun yanında konunun akaryakıt sektörü özelinde ayrı bir önemi de bulunmaktadır. Şöyle ki; akaryakıt sektöründe akaryakıt istasyonu olmaksızın istasyonlu bayilik faaliyeti yürütülememesi nedeniyle, dağıtım firmalarının ve bayilerin yürüttükleri ticari faaliyet ile istasyon arasında sıkı bir ilişki söz konusudur. Bu nedenle, 2002/2 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde sayılan özel durum bir yana bırakılırsa, beş yıllık rekabet yasağı süresinin esasen; "*bir dağıtıcının bir istasyonu tek seferde yapacağı sözleşmeler yoluyla diğer dağıtıcıların faaliyetine kapatabileceği üst sınır*" olarak yorumlanması gerekmektedir.
- (7) Diğer taraftan, Danıştayın 13.05.2008 tarihli ve E.2006/1604, K.2008/4196 sayılı kararı, bu karar üzerine Kurulumuzca alınan 30.10.2008 tarihli ve 08-61/997-389 sayılı Total-Akdağ kararı, yine Kurulumuzun 05.03.2009 tarihli "Pol-Pet Petrol Ürünleri Tur. Konaklama ve Din. Tesis. Ltd. Şti.- Bölünmez Petrolcülük A.Ş." ve "Barbaros Akaryakıt San. Tic. Ltd. Şti.- Altınbaş Petrol ve Tic. A.Ş." kararları ile sektöre yönelik almış olduğu diğer kararlar ve son olarak Danıştayın 28.06.2010 tarihli ve E. 2009/3044, K. 2010/5458; E.2009/5164, K.2010/5457 sayılı kararları ile de sabit olduğu üzere; intifa, tapuya şerh edilmiş kira veya benzer etkiye sahip sözleşmeler, bayi üzerindeki rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen 5 yıllık üst sınırı fiili olarak aşmasına neden olmaktadır. Bu bakımdan bayilik sözleşmeleri ve bunlarla

12-30/877-261

bağlantılı intifa, kira gibi sözleşmelerin, aralarındaki hukuki ve iktisadi ilişki nedeniyle tek bir anlaşma olarak 2002/2 sayılı Tebliğ'e uygunluklarının değerlendirilmesi gerekmektedir.

- (8) Bu çerçevede Kurulumuzun akaryakıt sektöründe dağıtım şirketleri ile bayileri arasında yapılan dikey anlaşmalara ilişkin olarak daha önce almış olduğu kararlar uyarınca, 18.09.2005 tarihinden önce yapılan ve bu tarih itibarıyla kalan süresi beş yılı aşan dikey anlaşmaların, 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanma olanağı bulunmaktadır. 18.09.2005 tarihinden sonra yapılan dikey anlaşmalar ise yapıldıkları tarihten itibaren beş yıl süreyle 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyeti kapsamındadır.
- (9) 2002/2 sayılı Tebliğ ile öngörülen beş yıllık sürenin nasıl hesaplanacağı hususunda ise Dikey Anlaşmalara İlişkin Kılavuz'un 35. paragrafında şu açıklamalara yer verilmiştir:

"... Beş yıllık rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin hesaplanmasında başlangıç tarihi olarak, taraflar arasında süregelen rekabet yasağına dayalı dikey ilişkiye başlangıç teşkil eden ilk anlaşmanın yapıldığı tarih esas alınacaktır. Taraflar arasındaki, rekabet yasağı içeren bayilik, işleticilik, tedarik vb. sözleşmeler ile birlikte bu sözleşmelerin süresine etki eden intifa, tapuya şerh edilmiş kira, ekipman gibi sözleşmelerin hepsinin aynı anda ortadan kalktığı tarih ise, rekabet yasağının sona erme tarihi olarak değerlendirilecektir. ..."

I.2. Taraflar Arasındaki Dikey İlişkiye Yönelik Bulgular

- (10) Konuyla ilgili olarak Total tarafından gönderilen 16.05.2012 tarihli yazıda özetle;
- 26.10.2000 tarihinde Hasan TAN ve Tevfik TAN'ın kontrolü altında bulunan Tankar Oto. Petr. Gıda. Tek. Hizm. İnş. Ltd. Şti. ile Total arasında bayilik sözleşmesi imzalandığı ve 03.11.2000 tarihinde Total lehine 15 yıl süre ile intifa hakkı tesis edildiği,
 - 17.11.2006 tarihinde istasyonun üzerinde bulunduğu taşınmazın Şirvan Petrol tarafından intifa yüküyle birlikte satın alındığı ve 01.12.2006 tarihinde Total ile Şirvan Petrol arasında Akaryakıt ve Otogaz Bayilik Sözleşmeleri akdedildiği,
 - 2005 yılı öncesinde tesis edilen dikey ilişkinin 18.09.2010 tarihinde sona ermesi gerektiğinin bilincinde olarak ve söz konusu dikey ilişkinin devamını özgür iradeleri ile arzu eden Total ve Şirvan Petrol'ün yeniden anlaşarak 29.03.2010 tarihinde yatırım sözleşmesi imzaladıkları ve bu sözleşme ile tarafların Rekabet Kurulunun intifa süresine ilişkin kararlarını dikkate alarak intifa hakkının tapuda işlem tarihinden itibaren 5 yıl süre ile kısaltılması hususunda mutabakata vardıkları,
 - 12.05.2010 tarihli ek sözleşme ile de intifa süresinin taraflar arasında 29.03.2010 tarihinde imzalanan yatırım sözleşmesinin 3. maddesi uyarınca imzalanacak olan istasyonlu bayilik sözleşmesinin süresi olan 5 yılı hiçbir şekilde aşmayacağı konusunda anlaşıldığı,
 - Bu anlaşma doğrultusunda taraflar arasında maliyet tasarrufu amacıyla tapu kayıtlarında herhangi bir işlem yapılmaması, bir başka ifade ile tapuda intifa süresinin kısaltılması işlemi yapılmaması hususunda mutabık kalındığı,
 - 12.05.2010 tarihli ek sözleşmeye göre istasyonlu Bayilik Sözleşmesi'nin süresi olan 5 yılın sonunda Total'in bakiye kalan süre için intifa hakkını terkin etmeyi kabul ve taahhüt ettiği,
 - 08.09.2010 tarihinde Şirvan Petrol'ün hiçbir yasal gerekçesi olmadığı halde 29.03.2010 tarihinde imzalanan yatırım sözleşmesini ve 12.05.2010 tarihli ek sözleşmeyi tek taraflı olarak feshettiği,
 - Bunun üzerine Total tarafından Şirvan Petrol aleyhine Asliye Hukuk Mahkemesinde el atmanın önlenmesi talepli olarak dava açıldığı ve Total lehine davanın kabulüne

12-30/877-261

karar verildiği ancak Şirvan Petrol tarafından davanın temyiz edilmiş olması nedeniyle dosyanın Yargıtayda olduğu,

- Öte yandan sözleşmenin haksız bir şekilde feshedilmesi nedeniyle şirketleri tarafından Şirvan Petrol aleyhine uğranılan kar kaybının ve cezai şartların tahsili talepli olarak Ticaret Mahkemesinde dava açıldığı ve davanın devam etmekte olduğu,
- 29.03.2010 tarihinde imzalanan yatırım sözleşmesi ile tarafların özgür yenileme iradelerinin açıkça ortaya konulduğu ve önceki dikey ilişkinin sona erdirilerek rekabet mevzuatına uygun olarak 5 yılı geçmeyecek şekilde tamamen yeni bir dikey ilişki tesis edilmesi nedeniyle dosya konusu sözleşmelerin grup muafiyeti kapsamında olduğu

ifade edilmiştir.

I.3. Değerlendirme

- (11) Bildirim konusu dikey ilişkinin 26.10.2000 tarihli bayilik sözleşmesi ve onunla bağlantılı 03.11.2000 tarihli ve 15 yıl süreli intifa hakkından oluştuğu, dolayısıyla 2002/2 sayılı Tebliğ'de belirlenen 5 yıllık süreyi aşması nedeniyle, söz konusu dikey ilişkinin 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlandığı görülmektedir. Bu doğrultuda ilgili dikey ilişkinin, 18.09.2010 tarihinde sona erdirilmesi ve kural olarak bayilik sözleşmesinin feshedilmesi ve intifanın da tapudan terkin edilmesi gerekmektedir.
- (12) Bununla birlikte Kurulumuzun geçmiş tarihli kararlarında¹, uzun süreden beri devam eden dikey ilişkilerde imzalanan yeni sözleşmelerle dikey ilişkinin de yenilenmesi yeni bir irade beyanı olarak kabul edilmekte ve taraflar arasında yeni bir dikey anlaşmanın yapıldığından bahisle bu durum, grup muafiyeti kapsamındaki sürelerin hesaplanmasında göz önüne alınmaktadır.
- (13) Ayrıca Kurumumuzun resmi internet sayfasında yer alan sık sorulan sorular başlıklı açıklamalarda, yeni bir beş yıllık dönem için anlaşmak isteyen dağıtıcılar ve bayiler için ilave bir çözümün de mümkün olduğu belirtilmiştir. Buna göre; dikey ilişkinin bitmesine rağmen her iki tarafın dikey ilişkiyi devam ettirmek istemeleri halinde, tapudaki kaydın kaldırılarak yeniden sözleşme yapılması ve tekrar tapuya tescil edilmesi mümkün olduğu gibi tarafların açık iradesini ortaya koyan başka hukuki yolların tercih edilmesi de mümkündür. Örneğin, taraflar arasında, bayinin mevcut intifa/kira sözleşmesini sonlandırma hakkının bulunduğu, buna karşın aynı dağıtım şirketi ile anlaşma yapmak istediği hususlarının açıkça ifade edildiği ve söz konusu süre kısaltma işlemine ilişkin taraf iradelerinin yer aldığı ayrı bir yazılı anlaşma imzalanması halinde, intifa hakkının tesisi aşamasındaki şekil şartlarına aynen uyulması ve mülkiyet sahibi ile birlikte intifa/kira hakkı lehdarının ilgili Tapu Sicil Müdürlüğüne bizzat başvuruları suretiyle resmi senet düzenlenerek tapuda intifa/kira hakkı sürelerinin kısaltma işlemi yapılabilecektir. Ancak süre kısaltma işlemi sadece 18.09.2005 tarihinden önce imzalanmış olan intifa/kira sözleşmeleri için 18.09.2015 tarihinde sona erecek şekilde gerçekleştirilecektir.
- (14) Bu çerçevede taraflar arasında yeni bir bayilik sözleşmesi yapılması ve tapuda yapılacak işlem vasıtasıyla taraflar arasındaki geçmişten gelen dikey anlaşmaya konu intifa veya kira haklarının süresinde, yeni bayilik sözleşmesinin süresine uygun bir kısaltma işleminin gerçekleştirilmesi de mümkün görülmüştür. Zira tapuda yapılacak kısaltma işlemi, intifa veya kira gibi hakların kurulması esnasında yapılan işlemlerin tekrarlanmasını gerektirmekte; bu bakımından söz konusu hakların tapu sicilinden terkin edilerek beş yıllık bir süre için yeniden tesis edilmesiyle aynı sonucu doğurmaktadır. Bu

¹ Rekabet Kurulunun 08.04.2010 tarih, 10-29/436-162 sayılı ve 07.10.2010 tarih, 10-63/1313-491 sayılı kararları.

12-30/877-261

açından bu tür bir işlem neticesinde geçmişten gelen rekabet yasağına dayalı dikey ilişkinin kesileceği ve taraf iradelerinin yeni bir beş yıllık dönem için yenilenmiş sayılacağı hususunda tereddüt bulunmamaktadır.

- (15) Dosya konusu dikey ilişkiye bakıldığında, taraflar arasında 29.03.2010 tarihinde yeni bir sözleşme akdedildiği ve söz konusu sözleşmenin intifa taahhüdü ile ilgili 2. maddesinde intifa hakkının süresinin kısaltılması konusunda düzenlemeler yer aldığı görülmektedir. Buna göre özetle; söz konusu sözleşmeye, bayinin intifa hakkını 18.09.2010 tarihinde sonlandırma hakkına sahip olduğu hususunda bir kayıt düşülmüş olduğu ve 03.11.2015 tarihinde süresi sona erecek olan intifa hakkının bedelsiz olarak tapudaki işlem tarihinden itibaren beş yıl süreli olacak şekilde kısaltılması ve kısaltmaya ilişkin olarak tapu kaydında gerekli işlemlerin yapılması hususunda tarafların mutabık kaldıkları anlaşılmaktadır. Sözleşmenin devam eden maddelerinde ise, Total tarafından bayiye verilecek işletme destek bedeli, istasyonda kullanılmak üzere Total tarafından bayiye teslim edilecek ekipman ve malzemeler, bayi tarafından yapılacak istasyona ilişkin yatırımlar ve inşaat işleri, bayi tarafından ödenecek işleticilik bedeli vb. hususlarda anlaşma sağlanmış, tarafların hak ve yükümlülükleri belirlenmiştir.
- (16) İlerleyen dönemde taraflar 12.05.2010 tarihinde bir Ek Sözleşme imzalamış ve yukarıda açıklanan Sözleşmenin 2. maddesinde değişikliğe giderek özetle, istasyonda yapılacak teknik yatırım, inşaat tadilat vb. işler sebebiyle intifa süresinin 5 yıl 6,5 ay olacağı ve tapu kaydında herhangi bir değişiklik, dolayısıyla kısaltma işleminin yapılmayacağı hususunda anlaşmışlardır. Maddenin devamında intifa hakkının süresinin bayi tarafından imzalanacak olan bayilik sözleşmesinin süresini aşmayacağı belirtilmiş, bayilik sözleşmesinin ise istasyonda tüm inşaat faaliyetleri, teknik yatırımın sona erdiği tarihten itibaren 10 gün içinde imzalanması öngörülerek imza tarihi inşaat faaliyetlerinin bitiminden sonraki bir tarihe ertelenmiştir. Netice itibarıyla intifa taahhüdünün, başka bir ifadeyle tapudaki kısaltma işleminin yapılmaması ve intifa hakkının süresinin 03.11.2015 tarihine kadar devamı hususunda anlaşmaya varıldığı görülmektedir.
- (17) Ancak yukarıda yer verilen 29.03.2010 tarihli Sözleşme ve 12.05.2010 tarihli Ek Sözleşme, Total'in teslim etmesi gereken alet ve ekipmanları teslim etmemesi gibi taahhütlerini yerine getirmediği gerekçesiyle, bayi tarafından 08.09.2010 tarihinde tek taraflı olarak feshedilmiştir.
- (18) Bunun üzerine Total tarafından açılan el atmanın önlenmesi davasında İzmir 7. Asliye Hukuk Mahkemesi (.....) sayılı kararıyla, 15 yıl süreli intifa hakkına dayanarak el atmanın önlenmesine ve taşınmazın Total'e devrine karar vermiştir.
- (19) Dosya konusu dikey ilişkiye ve ilgili sözleşmelere bir bütün olarak bakıldığında, tarafların mevcut dikey ilişkiyi devam ettirme konusunda 29.03.2010 tarihinde açıkça iradelerini beyan ettikleri; söz konusu sözleşmeye, bayinin intifa hakkını 18.09.2010 tarihinde sonlandırma hakkına sahip olduğu hususunda bir kayıt düşülmüş olduğu ve diğer hükümler bakımından sözleşmenin devamına zorlayıcı nitelikte bayi aleyhine ağır koşulların söz konusu olmadığı, bu nedenle sözleşmenin tarafların serbest iradesiyle yenilendiği sonucuna varılabilecektir. Ancak tarafların sözleşmede yaptıkları değişiklik uyarınca Total lehine tesis edilmiş bulunan 03.11.2000 tarih ve 15 yıl süreli intifa hakkının süresine ilişkin olarak tapuda bir kısaltma işlemi gerçekleştirmedikleri anlaşılmaktadır.
- (20) Bu çerçevede mevcut haliyle dikey anlaşmanın grup muafiyetinden yararlanma olanağının bulunmadığı, taraflar arasındaki irade yenilemesinin geçerli olabilmesi için Rekabet Kurumunun yukarıda açıklanan uygulamaları doğrultusunda ilgili intifanın süresinin taraflar arasındaki 29.03.2010 tarihli sözleşme ile uyumlu bir biçimde 29.03.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde kısaltılması gerekmekte iken bu usule uyulmadığı, dolayısıyla dikey ilişkinin kesintiye uğramadığı ve mevcut durum itibarıyla bayi üzerindeki rekabet yasağı süresinin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen beş yıllık

12-30/877-261

üst sınırı aşması nedeniyle, artık Tebliğ ile tanınan grup muafiyetinden yararlanılamayacağı kanaatine varılmıştır.

J. SONUÇ

(21) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;

- Total Oil Türkiye A.Ş. ve Şirvan Petrol Ür. San. Tic. Ltd. Şti. arasında 26.10.2000 tarihli bayilik sözleşmesi ve 03.11.2000 tarihinde 15 yıl intifa hakkı tesisi ile kurulan dikey ilişkinin 29.03.2010 ve 12.05.2010 tarihli sözleşmeler ile kesintiye uğramadığına,
- Bahse konu dikey anlaşmanın 18.09.2005 tarihinden önce yapılmış olması sebebiyle 18.09.2010 tarihine kadar 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği kapsamında grup muafiyetinden yararlandığına,
- Bu nedenle, 4054 sayılı Kanun'un 9. maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, taraflara gerekçeli kararın tebliği tarihinden itibaren 60 (altmış) gün içinde aralarındaki dikey anlaşmayı sonlandırmaları gerektiği, aksi takdirde haklarında 4054 sayılı Kanun çerçevesinde işlem başlatılacağı yönünde görüş bildirilmesini teminen Başkanlığın görevlendirilmesine

OYÇOKLUĞU ile karar verilmiştir.

Rekabet Kurulu'nun 06.06.2012 tarih ve 12-30/877-261 Sayılı Kararına;

KARŞI OY GEREKÇESİ

Aşağıda açıklanan gerekçe ile Kurul çoğunluğuna katılma imkanı bulunamamıştır.

26.10.2000 tarihli bayilik sözleşmesi ve bununla bağlantılı 03.11.2000 tarihli ve 15 yıl süreli intifa hakkı veren sözleşme ile kurulmuş olan dikey ilişki mevcut haliyle 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanamayacağı gibi, bu ilişkiye bireysel muafiyet de tanınamayacağı konuya ilişkin Danıştay Kararları ve yerleşik Rekabet Kurulu içtihatları karşısında açıktır. Ancak, dosya içeriğinden tarafların 29.03.2010 ve 12.05.2010 tarihli sözleşmeler ile söz konusu dikey ilişkiyi devam ettirme konusunda açık ve serbest iradelerini ortaya koyduğu anlaşılmaktadır. Bayinin bu sözleşmeleri istemeden, intifa hakkı sahibinin baskısıyla, imzaladığına dair bir iddiası olmadığı gibi, dosyada bu yönde herhangi bir bilgi ya da belge de bulunmamaktadır. Rekabet Kurulu'nun rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin en fazla 5 yıl olabileceği ve intifa ya da başka adlar altında yapılan sözleşmelere dayalı olarak bu sürenin uzatılmayacağına dair kararları ve aynı yöndeki Yüksek Mahkeme kararları tarafların serbest iradesiyle (Dosya konusu olayda özellikle bayinin) dikey ilişkiyi yenilemesini dışlamamaktadır. Burada gözetile(cek)n husus sağlayıcının sahip olduğu intifa hakkına dayanarak, bu hakkı bir baskı unsuru şeklinde kullanarak, yani bayinin iradesine aykırı olarak söz konusu yenilemeyi gerçekleştirip gerçekleştirmediğidir. Diğer bir deyişle, ortada taraflardan birinin rızası hilafına bir durum varsa Hukuk harekete geçecektir. Aksi takdirde, Dosya özelinde olduğu gibi, tarafların gerçekten serbest iradeleri ile dikey ilişkiyi yenilemek istemeleri halinde dahi "hayır yapamazsınız önce tapu idaresine gidip intifayı terkin edin" demiş olacağız ki, böyle bir yoruma, konuya ilişkin ne ilgili mevzuat (4054 sayılı Kanun ve 2002/2 sayılı Tebliğ) ve Kurul kararları ne de Yüksek Mahkeme kararları imkan vermektedir. Tapudan terkin işlemlerinin ciddi bir masraf gerektirdiği de dikkate alındığında, söz konusu yorum ticari hayatın olağan akışı

12-30/877-261

ile de uyumlu olmayacaktır. Nitekim, Rekabet Kurulu, 08.04.2010/10-29/436-162 tarih ve sayılı, 07.10.2010/10-63/1313-491 tarih ve sayılı kararlarında da ortaya koyduğu gibi, serbest irade ile yeni sözleşmenin yapılmasını dikey ilişkinin yenilenmesi olarak değerlendirmiş ve 5 yıllık sürenin bu tarihten (yeni sözleşme tarihi) itibaren hesaplanması gerektiğini belirtmiştir. Karara konu Dosya bakımından Kurul'un bu çizgisinden ayrılmayı gerektirir bir husus bulunmamaktadır.

Sonuç olarak, taraflara intifa hakkının süresinin 29.03.2015 tarihine kadar geçerli olacak şekilde tapuda kısaltılması halinde dikey ilişkinin 29.03.2015 tarihine kadar 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden yararlanacağını belirten bir Kurul görüşünün (4054 sayılı Kanun 9/3 uyarınca) gönderilmesinin hukuka uygun olacağı düşünülmektedir.

Yukarıda özetle açıklanan gerekçe ile dosya konusu dikey ilişkinin ancak 18.09.2010 tarihine kadar grup muafiyetinden yararlanabileceği şeklindeki çoğunluk görüşüne iştirak edilememiştir.

İsmail Hakkı KARAKELLE
Kurul Üyesi